

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZKF.8120.1.2023

Sygn. akt I NSW 55/24

Warszawa, dnia 2 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy
Pl. Krasińskich 2/4/6
00-951 Warszawa 41

Skarżący

Pełnomocnik Finansowy Komitetu
Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość
Tomasz Bartczak
ul. Nowogrodzka 84/86
02-018 Warszawa
reprezentowany przez
adw. dr. Bogusława Kosmusa
r.pr. Adriana Salusa

Uczestnik:

Państwowa Komisja Wyborcza
00-902 Warszawa
ul. Wiejska 10

Wniosek o wyłączenie sędziów od orzekania w sprawie o sygn. I NSW 55/24

Niniejszym, na podst. art. 49 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568) Państwowa Komisja Wyborcza jako uczestnik postępowania, wnosi o wyłączenie od orzekania w sprawie I NSW 55/24 sędziów:

- 1) Marka Dobrowolskiego,
- 2) Tomasza Demendeckiego,
- 3) Joannę Lemańską,
- 4) Oktawiana Nawrota,
- 5) Grzegorza Pastuszko,
- 6) Krzysztofa Wiaka,
- 7) Mirosława Sadowskiego.

Uzasadnienie

W stosunku do wskazanych wyżej sędziów istnieją okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności wskazanych sędziów w niniejszej sprawie. Jak stwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 21.12.2023 r. w sprawie C-718/21 *„skład orzekający Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, który zwrócił się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w niniejszej sprawie, nie stanowi „sądu” w rozumieniu art. 267 TFUE, w związku z czym wniosek ten należy uznać za niedopuszczalny.*” Poza swoim stanowiskiem, TSUE powołał się także na orzeczenie kierunkowe ETPCz, który wyroku z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (CE:ECHR:2021:1108JUD004986819) uznał, iż *„doszło do naruszenia wymogu dotyczącego „sądu ustanowionego ustawą”, ustanowionego w art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”), ze względu na proces nominacyjny, który na podstawie uchwały nr 331/2018 doprowadził do powołania członków dwóch składów orzekających złożonych z trzech sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.*” Przepis art. 49 kpc (podobnie jak analogiczny przepis art. 41 kpk) w niekwestionowany przez doktrynę oraz orzecznictwo, stanowi podstawę do ochrony prawa strony do rozpoznania konkretnej sprawy przez niezależny i bezstronny sąd. Oznacza to, że jego wykładnia powinna umożliwiać także kontrolę tego, czy w konkretnej sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 KPP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji (np. postanowienie SN z dnia 10 lutego 2021 r., I NWW 3/21, czy też postanowienie SN z dnia 21 października 2022 w sprawie III KO 64/22). Wskazane powyżej orzeczenia sądów europejskich, wprowadzają racjonalną wątpliwość co do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, co może z kolei prowadzić do kwestionowania statusu tak „ustanowionego” zarówno w opinii publicznej, jak też przed wszelkimi innymi organami zarówno polskimi, jak i europejskich. Przedmiot niniejszego postępowania stanowi bardzo ważny element dyskusji publicznej, a także wywołuje znaczące skutki zarówno prawne jak też faktyczne. Państwowa Komisja Wyborcza stoi na stanowisku, iż tego typu decyzje powinny być podejmowane przez taki skład Sądu Najwyższego, który wolny jest od wszelkich kontrowersji. PKW nie jest organem,

który może decydować jaki skład sądu jest właściwy a jaki nie, jednakże tak poważne kontrowersje prawne, wzmocnione stanowiskiem sądów europejskich, których orzeczenia na mocy stosownych umów międzynarodowych nie mogą być ignorowane, legły u podstaw złożenia niniejszego wniosku. Wszelkie decyzje dotyczące prawa wyborczego, praw i obowiązków partii politycznych czy komitetów wyborczych, rozliczenia finansowe związane z funkcjonowaniem podmiotów politycznych, nie powinny i nie mogą budzić żadnych kontrowersji. Nie ulega także wątpliwości, iż w składzie Sądu Najwyższego funkcjonują także sędziowie, których status prawny pozbawiony jest tych kontrowersji, zatem nie ma przeszkód, aby ukształtować skład orzekający w sposób gwarantujący spełnienie standardu niezależności i bezstronności sądu w sposób eliminujący możliwość jego podważania.

Należy podkreślić, iż instytucja wyłączenia sędziego nie wymaga aby sędzia rzeczywiście i faktycznie posiadał cechy implikujące konieczność wyłączenia, a jedynie wymaga wyłączenia w sytuacji gdy przeciętny obserwator (strona) ma racjonalne podstawy do obawy o bezstronność i niezależność sądu. **W realiach niniejszej sprawy nie ulega żadnej wątpliwości, iż zarówno w przestrzeni publicznej jak też prawnej, pojawiły się konkretne wydarzenia - w tym orzeczenia sądowe, które takie wątpliwości tworzą niemal wprost.** Instytucja wyłączenia sędziego w istocie chroni sędziego przed posądzeniami (bardzo często nietrafnymi) o brak bezstronności. Stanowi ona niewątpliwą ochronę praworządności i wizerunku wymiaru sprawiedliwości. Złożenie wniosku w żaden sposób nie przesądza, iż wskazany sędzia w istocie posiada cechy bezstronności, podobnie jak nie przesądza o tym samo jego wyłączenie. Ocena zasadności wniosku o wyłączenie, oparta jest na zupełnie innych elementach niż cechy podmiotowe konkretnego sędziego. Jeżeli np. podstawą wniosku jest twierdzenie, że sędzia pozostaje w jakiejś określonej relacji ze stroną postępowania, to badaniu podlega jedynie ta okoliczność i jej wpływ na odbiór tej relacji przez obiektywnego obserwatora, a nie fakt bezstronności sędziego. W niniejszej sprawie stan faktyczny jest niemal oczywisty, sądy europejskie wprost wskazały na brak bezstronności wskazanych we wniosku sędziów, zatem przeciętny obserwator w sposób całkowicie uzasadniony może mieć obawy i wątpliwości co do orzekania przez takich sędziów. Taki stan znacząco wpływa na wskazywane już zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, a także znacząco

obciąża sędziów orzekających których takie stanowisko dotyczy. Zatem także w interesie samych tych sędziów, jest ich wyłączenie od orzekania.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza wnosi na tej samej podstawie o wyłączenie od orzekania w przedmiocie niniejszego wniosku sędziów:

- 1) Leszka Boska,
- 2) Pawła Czubika,
- 3) Elżbietę Karską,
- 4) Pawła Księżaka,
- 5) Janusza Niczyporuka,
- 6) Tomasza Przesławskiego,
- 7) Adama Redzika,
- 8) Aleksandra Stępkowskiego,
- 9) Marii Szczepaniec,
- 10) Pawła Wojciechowskiego,
- 11) Grzegorza Żmija

albowiem także w stosunku do tych sędziów aktualne są argumenty podniesione w niniejszym wniosku, tym samym dokładnym zaprzeczeniem aksjologii jego złożenia byłoby rozpoznawanie wniosku o wyłączenie sędziego, przez sędziego którego w pełni dotyczą wskazane wątpliwości. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż w pierwszej kolejności do rozpoznania wniosku zostanie wyznaczony inny sędzia tej samej Izby, tym samym będzie to któryś ze wskazanych powyżej sędziów. W tym zakresie wniosek nie dotyczy abstrakcyjnie i ogólnie określonych sędziów, lecz konkretnie każdego wskazanego z imienia i nazwiska sędziego, z których każdy znajduje się dokładnie w takiej samej sytuacji prawnej w rozumieniu złożonego wniosku o wyłączenie. Zgodnie z postanowieniem SN z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04, OSNKW 2005, z. 1, poz. 5, „wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do składu orzekającego posiada charakter warunkowy, czyniący go aktualnym i nadającym się do rozpoznania dopiero z chwilą wyznaczenia do udziału w sprawie sędziego wskazanego w tym wniosku”, co tym bardziej uzasadnia wniosek złożony w takiej postaci przez PKW. Dopuszczalność takiego wniosku, przy zaistnieniu konkretnych przesłanek (tak jak w niniejszej sprawie) aktualizujących wobec każdego wskazanego sędziego, Sąd Najwyższy potwierdzał wielokrotnie (np. postanowienie SN z dnia 20 stycznia

1995 r., II PO 1/95, OSNP 1995, nr 11, poz. 138; postanowienie SN z dnia 8 grudnia 1999 r., III AO 54/99, Monitor Prawniczy 2000, nr 5, s. 269)

Podkreślić raz jeszcze należy, że podstawą złożenia niniejszego wniosku są zapadłe orzeczenia sądów europejskich i wątpliwości jakie na tej kanwie powstały. Nie należy zatem traktować tego wniosku, jako wniosek w rozumieniu uchwały 7 sędziów Izby Cywilnej SN z 10 października 2024r. (sygn. III CZP 44/23), którą nota bene niniejszy sąd nie jest związany.

Zastępca Przewodniczącego
Państwowej Komisji Wyborczej

Konrad Składowski